

8. Професійна етика соціального педагога : навч.-метод. посіб. / С. Харченко, Н. Краснова, Л. Харченко. Луганськ : ЛНУ ім. Т. Шевченка, 2009. 562 с.

*Жанна Кислюк,
аспірантка кафедри соціальної роботи та
менеджменту соціокультурної діяльності,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка.*

Науковий керівник: *Світлана Калаур,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціальної роботи та
менеджменту соціокультурної діяльності,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*

ПРИНЦИПИ ПОБУДУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МОДЕЛІ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ЗРІЛОСТІ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО КОЛЕДЖУ

Постановка проблеми. У сучасному українському суспільстві велика увага приділяється освітньому простору, в якому відбувається формування та розвиток особистості студента. В умовах соціальних, економічних, технологічних та цифрових змін важливо, щоб у студентів активізувалися якісні характеристики соціальної зрілості. Вони необхідні досягнення становлення фахівця у різних галузях діяльності і особливо у медичної.

У вітчизняній та зарубіжній психолого-педагогічній науці формування соціальної зрілості в освітньому просторі розглядається у різних напрямках, окремих концепціях та позиціях вчених. Теорії та дослідно-експериментальні дослідження в даній галузі припускають не тільки диференціацію та виділення характеристик, компонентів соціальної зрілості, а й пропонують інтеграцію та розгляд її як певного загального явища.

Виклад основного матеріалу. Соціальна зрілість у людини виникає не миттєво. Спочатку дитина вчиться фізичному управлінню своїм тілом, пізнає навколишню дійсність та людей, які знаходяться поряд з нею. З часом вона освоює безпосередньо емоційну, предметно-маніпуляторну, рольову та освітню діяльність, знайомиться з іншими дітьми, правилами, нормами, цінностями та культурою країни, в якій вона живе. Поступово відбувається становлення та формування певних якостей особистості. Ці якості завдяки соціальному оточенню, особистісно-індивідуальним особливостям та освітньому процесу інтегруються у соціальну зрілість. У зв'язку з цим соціальна зрілість виступає інтегральною особистісною характеристикою, до якої включено відповідальність, ініціативність та самостійність студентів у освітньому закладі. При

цьому важливим аспектом є те, що під час взаємовідносин відбувається безперервне самовдосконалення студентів та всіх суб'єктів освітньої діяльності.

До важливих критеріїв оцінки соціальної зрілості можна віднести такі соціальні прояви як: активність, відповідальність, самовизначення. На нашу думку, індикаторами соціальної зрілості студентів є соціально значуща діяльність та взаємодія в праці, освіті, дослідженні та спілкуванні. Її недостатній розвиток може бути пов'язаний із внутрішніми та зовнішніми факторами. До одного з таких факторів ми відносимо особистісні особливості та сформованість індикаторів соціальної зрілості абітурієнтів до зарахування до освітнього закладу.

Щоб відбулося формування всіх характеристик соціальної зрілості, потрібен час, і тому цей процес починається з дитинства. У кожної людини воно відбувається за індивідуальною траєкторією розвитку. Поступове становлення соціальної зрілості поєднується з формуванням особистості. З розвитком і заміною одних умов на інші особистість дитини у певний період перетворюється на особистість учня, школяра і студента. Даний етап залежить від такої умови, як загальне навколишнє середовище та простір, в якому вона реалізує та набуває нових умінь, навичок, компетенції та якості.

Освітній простір передбачає середовище, в якому люди взаємодіють один з одним для залучення до загальної культури та утворення власної індивідуальної культури.

Процес формування соціальної зрілості студентів у просторі медичного коледжу відбувається під впливом внутрішніх та зовнішніх факторів. У ньому беруть участь усі суб'єкти освітньої діяльності. Залежно від того, хто перебуває в освітньому просторі, виділяють індивідуальний, груповий та світовий рівні.

Формування соціальної зрілості студентів у просторі медичного коледжу можна уявити через педагогічну модель, на теоретико-практичному рівні якої поєднуються теоретичні дані різних дослідників та точка зору автора з апробацією даної моделі на практиці. До методу моделювання звертаються та впроваджують його у свої дослідницькі роботи для того, щоб наочно подати психолого-педагогічні умови, відзначити особливості дослідно-експериментальної роботи та її результативність.

Етап конструювання педагогічної моделі починається з визначення мети, завдань, збору інформації про об'єкт та суб'єкт дослідження. При цьому педагогічна або психолого-педагогічна модель має вигляд системи, яка представляється подумки та/або реалізується матеріально.

Щоб розглянути зміст моделі, складеної та апробованої у процесі нашого дослідження, слід позначити поставлену мету та завдання. Її метою було формування рівня соціальної зрілості студентів медичного коледжу.

Завдання моделі – реалізація умов формування соціальної зрілості студентів медичного коледжу, активізація якісних характеристик феномену.

Для вирішення висунутих мети і завдань ми орієнтувалися на фундаментальні положення психолого-педагогічних підходів, що використовуються для розвитку соціальної зрілості студентів. До таких підходів належать діяльнісний, індивідуалізований, компетентнісний, особистісно-орієнтований. Кожен із них має загальні положення, які доповнюють умови реалізації моделі.

Крім мети, завдань, умов та підходів, виділяють фактори, що впливають на формування соціальної зрілості студентів медичного коледжу. Вивчення психолого-педагогічних літературних джерел дало змогу виділити основні чинники, що перешкоджають процесу:

- негативні прояви психотипів студентів;
- відсутність у закладі освіти освітнього простору або виключення студентів з нього;
- низький рівень сформованості соціально значущих якостей студентів.

Модель формування соціальної зрілості може містити різні напрями роботи. У результаті аналізу наукової літератури, нами було виділено кілька основних напрямів, які найбільше впливають на формування соціальної зрілості студентів медичного коледжу. Одним із таких напрямів формування рівня соціальної зрілості студентів медичного коледжу є освітній процес як його природна умова. Він включає наявність суб'єктів і об'єктів. Головними його суб'єктами виступають педагоги та здобувачі освіти.

Висновки. Отже, модель процесу розвитку соціальної зрілості, розроблена та апробована у нашому дослідженні, передбачає три напрямки роботи. У них ми включили природний освітній процес у медичному коледжі, спеціально розроблену тренінгову програму та схему індивідуального консультування. Створення графічної моделі, детальний опис мети, завдань, підходів, напрямів, процесу реалізації і передбачуваного результату під час формування соціальної зрілості студентів медичного коледжу показує значимість використання цього у нашому науковому дослідженні.

Список використаних джерел:

1. Кочарян О. С., Фролова Є. В., Павленко В. М. Структура мотивації навчальної діяльності студентів: навч. посіб. Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. А. С. Жуковського «Харк. авіац. ін-т». 2011. 40 с.

2. Токарева Н. М. Лабіринти дорослішання: психічний розвиток особистості підлітково-юнацького віку: монографія. Кривий Ріг : ТОВ НВП Інтерсервіс. 2021. 216 с.
Режим доступу: https://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/123456789/6084/3/Віражі%20дорослішання_compressed.pdf

3. Яблонко В. Я. Психолого-педагогічні основи формування особистості. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 220 с.